

שרון מועלים

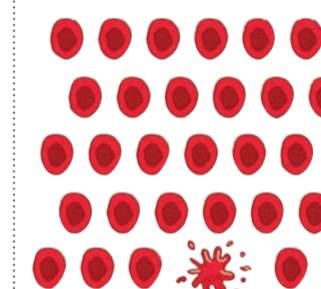
איוה ניר גוכן
דברים שרופאים לא מספרים

מתי אלרגיה מצילה חיים?

רגישות לפול היא מהדברים הטובים שקרו לעיראקים

אין דבר טעים יותר מקערת פול מצרי, חם, עם שמן זית, מלח ופלפל, קמצוץ כמו וכמה טיף פת לימון. עבורי ועבור עוד מיליוני אנשים זוהי ההגדרה של נירוונה קולינרית. אבל הפול זכה גם להרבה פרסים גרוע לאורך השנים: הפילוסוף היווני פיתגורס הוהיר את תלמידיו מפני אכילת הפול – איש אינו יודע למה. בני כת האורפים ביוון העתיקה אסרו גם הם על אכילת הפול, שבעיניהם הכיל את נשמות המתים.

גם היום יש מי שנמנעים מפול. לפי הסיפור המקובל, את צדו השלילי של הפול גילתה לראשונה מורה בבית ספר בסרדיניה, שהבחינה שכמה מתלמידיה סבלו מדי אביב ממה שנראה כאפסית כוחות. חוסר מרץ של תלמידים הוא תופעה מוכרת בסוף החורף, כשהאביב באוויר וחופשת הקיץ קרבה. אלא שהי מורה חשדה שמשווא אחר קרה לתלמידיה, משום מה היא נזכרה בימים שבהם היא עצמה היתה תלמידה, ולמורה על פיתגורס ועל האוהרה שהשיעור באונו תלמידיה. דיו. משווא גרם לה לחשוב שלפול יש יד בתשישות של תלמידיה. היא צדקה. תלמידיה סבלו ממחלה תורשתית שממנה סובלים כיום יותר מי

400 מיליון איש בעולם. שמה של המחלה הוא פאביזם – שם שנגזר מהמילה פאבה, שהיא שמו הלועזי של הפול.

מי שירש את גן הפאביזם אינו מסוגל לייצר אנזים בשם גלוקו-6-פוס-פט-דיהידרוגנאז, ובקצרה G6PD. המחסור באנזים גורם לחלק מתאי גופו, ובמיוחד לתאי הדם האדומים, להיות רגישים לכימיקלים מסוימים שבמקרה נמצאים בפול באופן טבעי ובכמויות.

התלמידים התשושים מסרדיניה סבלו ממחסור ב-G6PD, אכלו פול, והכימיקלים שבפול יצרו לחץ על תאי הדם האדומים שלהם. הכימיקלים שבפול עשויים לגרום לתאי דם אדומים להתפוצץ, ובכך לגרום לאנמיה, ובמקרים קיצוניים – כשהרבה בה תאי דם אדומים לזמן קצר – למוות. מוות ביד הפול. ולמרבה הצער, בעיותיהם של הסובלים מפאביזם לא נגמרות בפול. עליהם להימנע משרה אויכה של דברים, ובהם תרופות מסוימות.

יש למחלת הפאביזם צד חיובי, שמתגלה כשבוהנים היכן בעולם מרוכזים 400 מיליון האנשים שסובלים ממנה. בכמה אזורים באפריקה, באסיה ובמזרח אגן הים התיכון – אזורים שבהם לג מרי לא במקרה שרצה בעבר מחלה אחרת, קצת יותר קשה מאלרגיה לפול. המלריה.

400 מיליון האנשים שסובלים מאלרגיה לפול מגיעים מהאזורים שבהם שרצה בעבר מחלת המלריה. מה שעבורם הוא אלרגיה, עבור מחוללי המלריה הוא צו גירוש

ד"ר מועלים הוא מומחה לביוכימיה אבולוציונית ומחבר רב המכר "דווקא החלשים שורדים" asksharon@calcalist.co.il

שיזף רפאלי

מקרה מבחן

האם בכלל אפשר ללמוד ניהול?

ספר חדש מציע לשלוח הביתה את פרחי ה-MBA

לנהל זה כמו לעשות סקס. זה קורה לרוב האנשים במוקדם או במאוחר, אך רק מעטים זוכים להכשרה פורמלית. וכמו בסקס, הפעמים הראשונות נעשות בחובבנות מביכה שתוצאותיה השליליות מגיעות מיד, ונזכרות זמן רב. ההשוואה הזאת היא פרי עטו של הנרי מינצברג (71), מומחה ניהול הידועים בעולם ומאבות חקר הארגונים.

מינצברג חוקף את האכסניה שלו עצמו. גם הוא, כמוני, מתפרנס מעבודה בבית

מינצברג נחשב לפרשן ניהול פורץ דרך מאז שנות השבעים, כשפרסם עבודת שמדרו את הזמן שמנהלים הקדישו לפעולות שונות, ובעיקר לחשיבה. מסקנתו היתה שהמנהל הממוצע הרבה פחות מעמיק ושקול מכפי שנרמזה.

בעשור הקודם הוא פרסם ספר שתקף את גישת התכנון האסטרטגי בניהול, ולפני שש שנים פרסם את רבי המכר "Managers Not MBAs" ("מנהלים ולא בוגרי בתי ספר לניהול"), שבו טען שבתוכניות מנהל העסקים היוקרתיות בעולם, כגון אלה של הרוארד ווארטון, שוררת תרבות שמקדשת את המדידה המדעית על חשבון המחשבה וההבנה המקצועית. בספר טען שבתי ספר למינהל עסקים צריכים לעבור מטיפוח פרחי ניהול להעברת השתלמויות למנהל

לים מנוסים שצמחו בתוך ארגונים וצברו קילומטרז' של עבודה קשה. בנישנו מעוררת המחלוקת מינצברג תקף את האכסניה שלו עצמו. גם הוא, כמוני, מתפרנס מעבודה בבית ספר לניהול, והוא טוען שבתי הספר לניהול צריכים לעבוד אחרת, ללמד דברים אחרים, ללמוד דברים אחרים, ולהודות כמה שהם לא יודעים. עולה והמנהיגות.

בספרו "Managing" שיצא בארצות הברית בסוף השנה, מינצברג מסכם תצפיות שערך אחר 29 מנהלים מתחומי העסקים, התעשייה ומערכת הבריאות ומארגונים חברתיים ותרבותיים. במקור, הוא ביקש לראות אילו כללים בתורת הניהול משותפים לכל התחומים. אך מסקנתו היתה שאין כללים כאלה, שמי עולם לא היו, ושלעולם לא יהיו. ההגדרה הקלאסית של תפקידי המנהל כ"תכנון, ארגון, פיקוד, תיאום ובקרה", כתב, היא דרישה שאי אפשר לעמוד בה, ושאינן תורת ניהול שבאמת מכשירה אליה. 29 המנהלים שאחריהם עקב טיפלו באופן שונה בדי למות דומות, שכן בכל מקום ובכל מצב נדרש טיפול אחר, ואף תוכנית MBA, או תוכנית לימוד והכשרה בכלל, היתה יודעת לנבא איזה פתרון נחוץ באיזה מצב.

זהו ספר יומני. ביקורתו על עצם הניסיון לוקק נוסחה לניהול פונה ישירות לאלה שמלמדים ניהול. ככה, אני יודע שיש לנו כמה להשתפר, ואצל מינצברג מציאת יעילות גם לתכנים שצריך ללמד, וגם לאופן שבו צריך ללמד. כמו ששיעורי חינוך מיני לא מלמדים לעשות סקס, כך המרשמים שאוניברסיטאות מנחילות בארבעה סמיסטרים של ניהול אינם מה שיהפוך אדם למנהל מוכשר. כמו בסקס, יש גם הרבה טכניקות לנהל היטב. ובסופו של דבר, מה שחשוב הוא מה שעושים ברגע האמת, אחרי שהשיעור המשעמם נגמר.

פרופ' רפאלי הוא ראש בית הספר לניהול באוניברסיטת חיפה www.sheizaf.rafaeli.net

מה הלאה

אחירז
עדכונים מהשטח

1

סיטקום: חצי פמליה
הדרמה הקומית החדשה של של מפיקי "הפמליה" עוסקת גם היא בגברים שמפסלים את דרכם במעלה החלום האמריקאי. במקרה של "How to Make It in America", זירת ההתרחשות היא סצנת האופנה הניו-יורקית, ובמקום ארבעה חברים יש רק שניים. הפרק הראשון שודר בשבוע שעבר בערוץ האיכות האמריקאי HBO, וזכה לכיקורות שרובן טובות. המבקר של "טיים" הודה שהוא עדיין לא יכול לקרוא לזה קומדיה מצוינת, אבל הסכים שהיא מתחבבת בקלות. היי, רגע, זה בדיוק כמו "הפמליה!"
howtomakeitina.com

2

עיצוב: כוס למשקאות רותחים
אחת הבעיות המציקות בתה טעים ורוחה, היא שהכוס שמכילה אותו רוחחת גם היא. הכוס הזאת שואבת את השראה מרדיאטורים, ומצוידת בסנפירים שמבטיחים את שלומה של הדי האוחזת גם כשאין לכם סבלנות לחכות. עכשיו רק צריך לפתור את עניין הכוניה בלשון.
bit.ly/anDvtE

3

קאסי דווקא בישראל
בתור שעונים לחילונים, או לאנשים שלעולם לא יפסיקו להיות חילונים. מגניין יהיה לראות את התגובה של מאצ'ו הגיי'שש הממוצע למראה השעונים הסולריים החדשים שהתווספו לסדרה. אחד מהם, לבן וריבועי, אפילו די יפה!
bit.ly/95msjV

4

אוכל: משאף שוקולד
פרופסור להנדסה ביו-רפואית מהרווארד לקח פסק זמן ממשיתותיו מצילוח החיים כדי לסייע לתאונתו לחתוק. המוצר שלו הוא משאף בגודל שפתון שמלא בחלקיקי שוקולד. לטענתו, בכך שאיפה יש פחות מקלוריה, והטעם גן עדן. בצרפת זה להיט.
http://bit.ly/aYHSDV

5

מלאכה: היורש של לנו
"מייקדו" הוא משחק היצירה של המאה ה-21. אין בו אבני בניין או חלקים שמתחברים זה לזה, אלא רק חוקיות מקשרות. כחומר גלם יכול לשמש כל מה שעובר תחת ידי: קרטונים, פלסטיק, קלקר, נייר – הכל לוקח. את היצירות המקוריות שלכם (טוב נו, גם של הילדים) אתם מחמנים לחלוק עם כולם באתר החמור של היצרן.
makedo.com.au/shop

7

אופנה: חולצה ששווה ללבוש

מי שלא בעיינים יחמשה להאמין, אבל חרף השפע באינטרנט לא קל למצוא בו טיי-שירטס ראיות. המותג האוסטרלי Das Monk מתגלה כצדיק בסדום הזו, כשכל הדפס שלו קולע בול. מומלץ במיוחד: פיקאסו. 60 דולר.
http://bit.ly/cWuhhh

6

משחק: חמישה קליקים ימינה

לכאורה, עוד משחק עם ארומת יונטי מזויפת. למעשה, "One Button Bob" הוא משחק עם קונספט חדשני. המערכה מתחלפת באמצעות הכפתור השמאלי בלבד, שחפיקדו משתנה ממסך למסך: פעם קפיצה, פעם בלימה, פעם שיגור בומרנג, המשימה, כמו שבטח כבר הבנתם, היא לסיים את המשחק עם כמה שפחות קליקים.
http://bit.ly/dv9AGA

